

index
investičnej
gramotnosti

Výsledky december 2022 (SK)

Náš cieľ

- Pozitívne prispievať k **zlepšovaniu** investičnej gramotnosti na Slovensku.
- Ponúknuť **nástroj** merania a sledovania vývoja investičnej gramotnosti v čase a porovnávania jednotlivých skupín populácie.

Kto za iniciatívou stojí?

Projekt je realizovaný pod záštitou odborníkov zo sveta financií a investícií, ktorí sa dlhodobo usilujú o zvýšenie investičnej gramotnosti populácie.

Eva Sadovská
Analytička
WOOD & Company

Martin Luňáček
Generálny riaditeľ
Portu

Radim Krejčí
Zakladateľ
Portu

Ján Šebo
Vedúci výskumného tímu
Oranžová obálka

Predstavenie indexu

- Index sleduje úroveň investičnej gramotnosti na Slovensku, v Česku a v ďalších krajinách.
- Odborným garantom je investičná platforma **Portu**.
- Zostavený na základe **dotazníkového prieskumu**.
- Vychádza zo zahraničných renomovaných prieskumov, akademických výzkumov i skúseností Portu s investičnou gramotnosťou v strednej a východnej Európe.
- Obsahovo pokrýva dôležité oblasti investičnej gramotnosti:

Vplyv inflácie

Vzťah výnos-riziko

Finančná matematika

Princíp zloženého úročenia

Princíp diverzifikácie

Vplyv menových kurzov

- Výsledok indexu zhotovený na základe vopred stanovenej **metodiky** hodnotenia odpovedí respondentov.

Relevancia

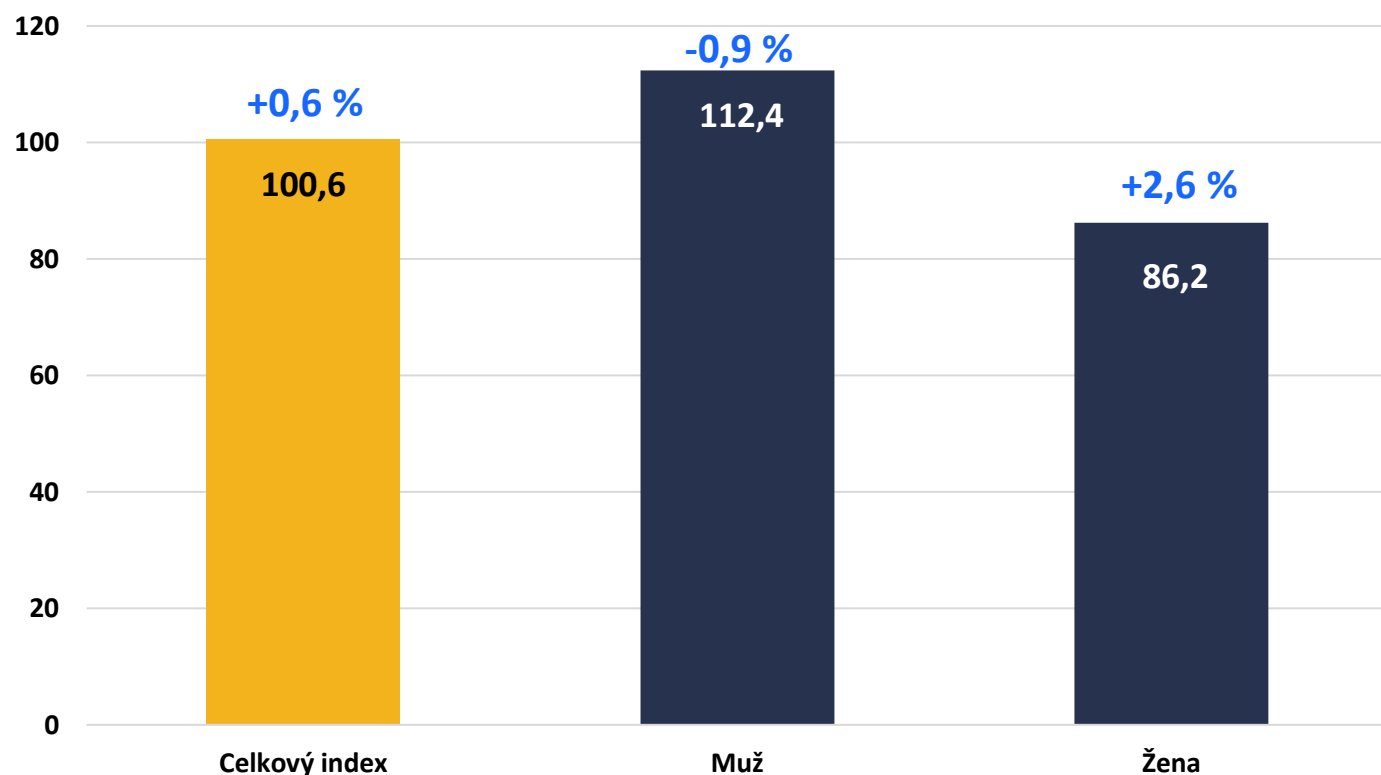

- Prieskum vykonávaný v spolupráci s agentúrou **IPSOS**.
- Otázky sú testované na **reprezentatívnej vzorke** slovenskej populácie:
 - internetová populácia 18-65 rokov
 - počet respondentov = 1 050
 - termín zberu dát: december 2022
- Východisková hodnota Indexu bola pri prvom meraní v novembri 2021 natavená pre SR na úroveň **100 bodov**.
- Závazok zo strany Portu **minimálne 1x ročne** aktualizovať jeho stav.

Zistené výsledky – súhrnne

Investičná gramotnosť v SR sa medziročne takmer nezmenila, jej index vzrástol iba o 0,6 %

Index investičnej gramotnosti podľa pohlavia
(december 2022)

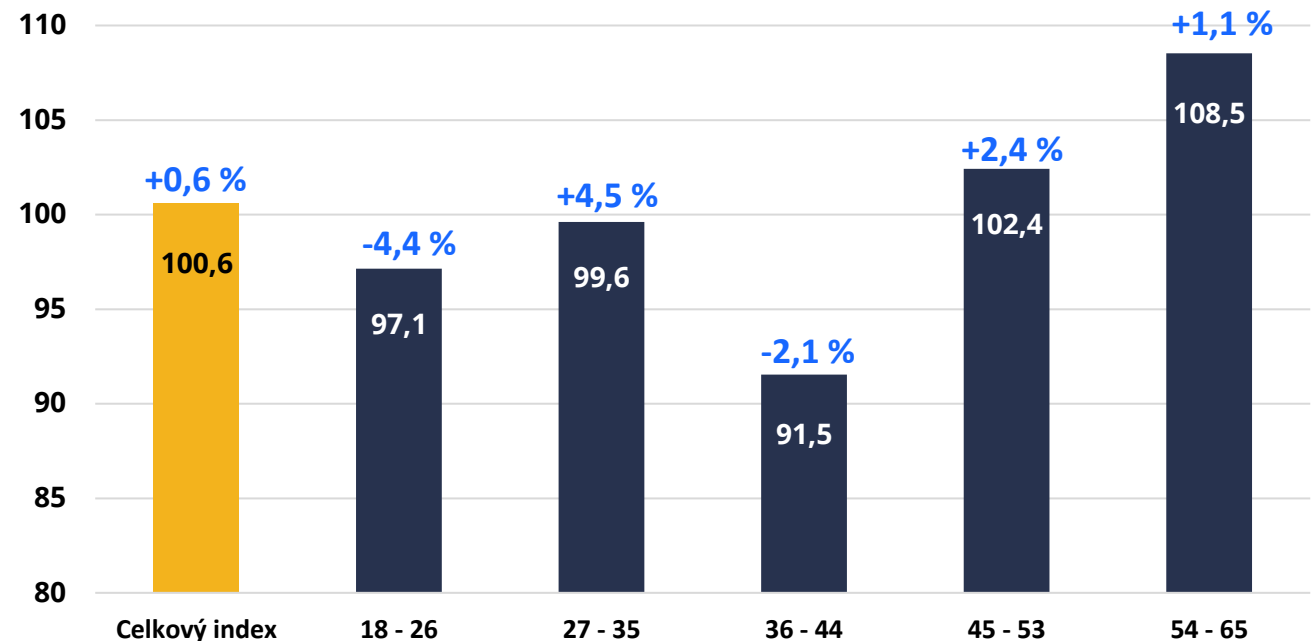
Zmena oproti poslednému meraniu (november 2021)

- **Muži majú** v investičnej gramotnosti pred ženami naďalej **veľký náskok**, aj keď rozdiel sa medziročne mierne znížil.
- V novembri roku 2022 dosiahli muži v meraní o **26,2 bodu lepší výsledok** ako ženy, pred rokom to bolo o 29,4 bodu viac.
- **Ženám** sa podľa merania v investičnej gramotnosti zlepšili o **2,6 %**, **muži** sa v porovnaní s minulým rokom **zhoršili o 0,9 %**.
- Muži si **pohoršili** najmä v otázkach **finančnej matematiky**.

Mladí ľudia na Slovensku podľa prieskumu zaostávajú a zhoršujú sa

- V investičnej gramotnosti sa **najviac zlepšila generácia vo veku 27 – 35 rokov**. S výnimkou generácie 36 – 44 rokov sa **zlepšovala aj stredná generácia**.
 - Ku vzdelávaniu ich tlačí vysoká inflácia a úrokové sadzby. Osobné financie a investovanie je pre nich stále väčšia téma.
- Negatívnou správou je, že **najhorší výsledok** v porovnaní s minulým výskumom zaznamenala **mladá generácia**.
 - To je paradox, pretože záujem mladých o investovanie na Slovensku rastie.

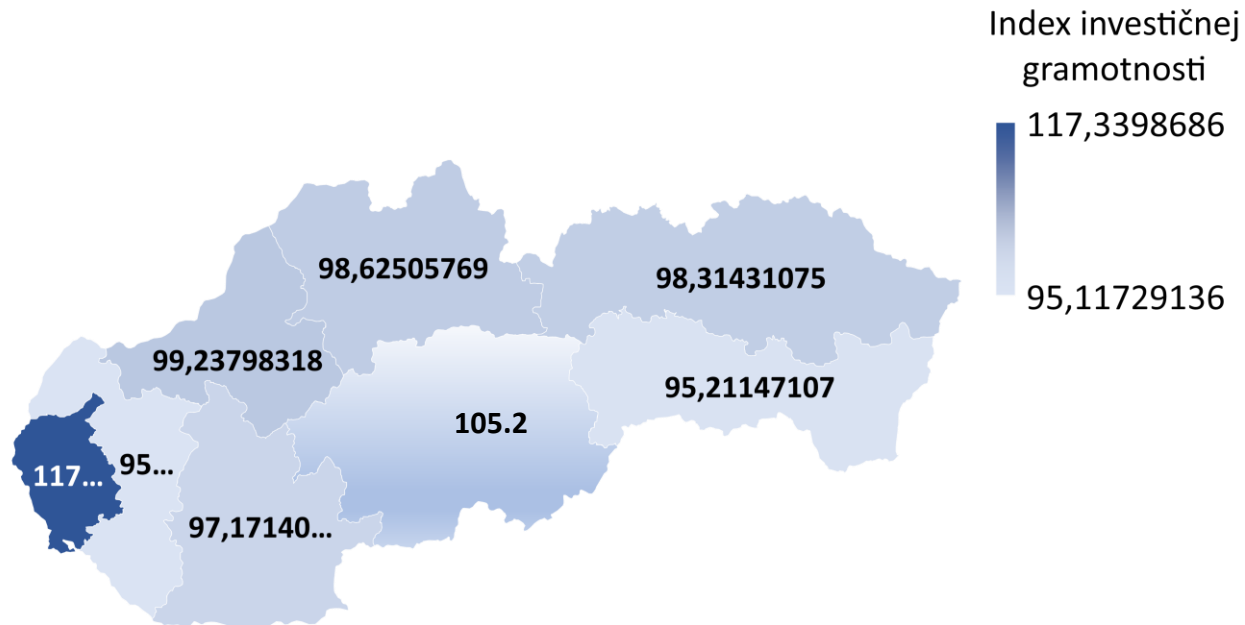
Index investičnej gramotnosti podľa veku
(december 2022)

Zmena oproti poslednému meraniu (november 2021)

Východné Slovensko v investičnej gramotnosti zoastáva, Bratislava je na tom najlepšie

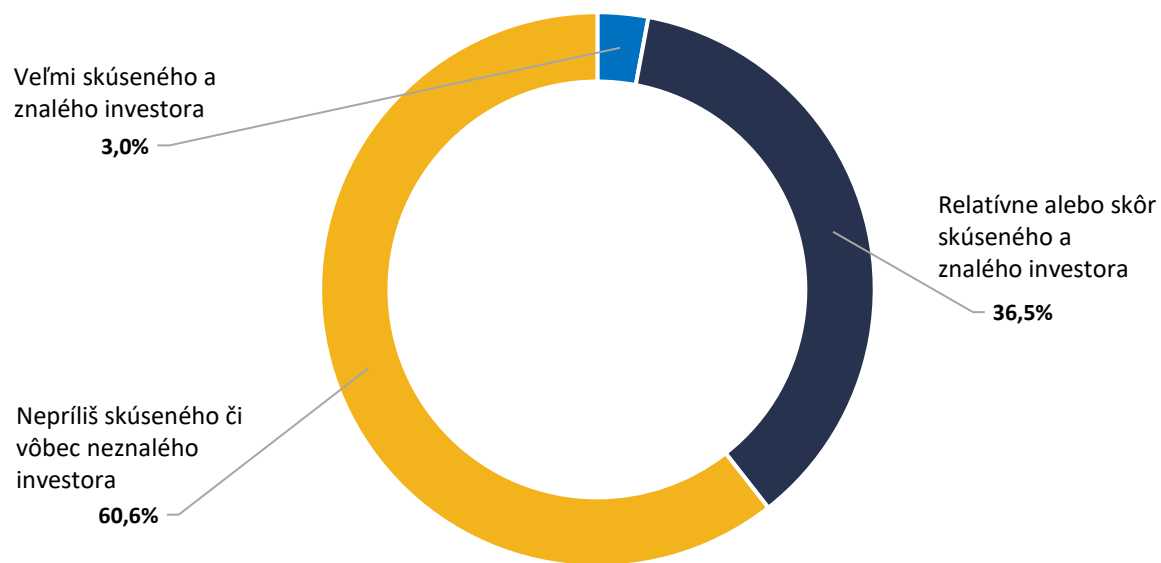
Index investičnej gramotnosti podľa kraja

- Potvrdzujú sa výsledky z predchádzajúcich meraní: **najlepšie výsledky dosahujú Bratislavčania**. Výrazne lepšie výsledky ako zbytok Slovenska dosiahol aj Banskobystrický kraj.
- Vzhľadom na to, že v Bratislave a okolí je väčšia koncentrácia ľudí s vyšším vzdelaním a vyššími príjmami, potvrdzuje sa, že práve tieto skupiny majú investičnú gramotnosť vyššiu.
- **Najslabšie výsledky** zaznamenal rovnako ako minulý rok **región východného Slovenska** – Košický a Prešovský kraj, ale tiež Trnavský kraj.
- Medziročne si v meraní **najviac pohoršil Žilinský kraj** (-7,1 %), naopak, **najväčšie zlepšenie dosiahol Košický kraj** (4,9 %).

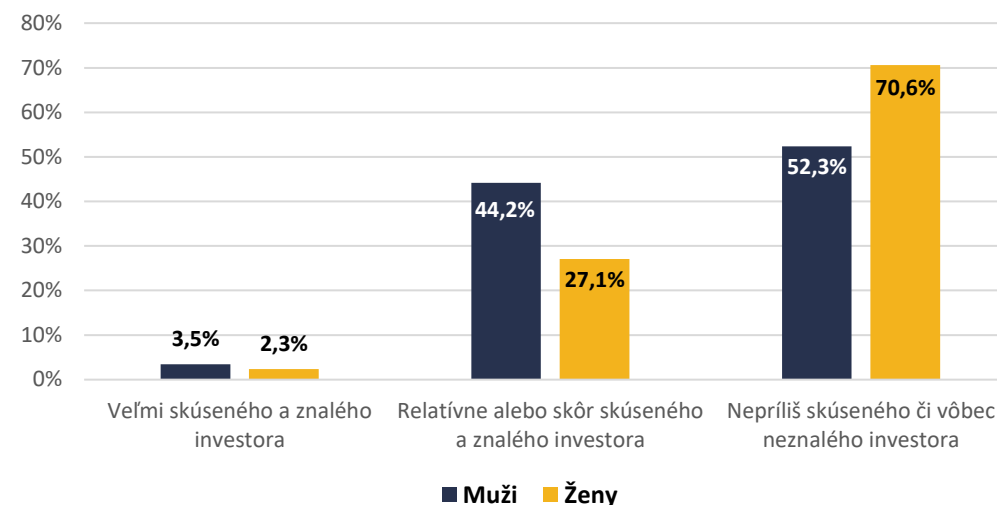
V investovaní sme vzhľadom na nízku investičnú gramotnosť pomerne sebavedomí

Za ako skúsených sa považujú Slováci v investovaní?

- Oproti minulému meraniu sa **menej ľudí považuje za veľmi skúsených a znalých v investovaní**, sebavedomie ale rástlo generácii vo veku 27 až 44 rokov.
- Najmenej vo svojej schopnosti verí najstaršia veková skupina, ktorá ale paradoxne dosiahla v prieskume najlepšie výsledky.
- **Za úplne neskúsených sa považuje 15 % Slovákov.**

Ženy si v investovaní veria menej než muži

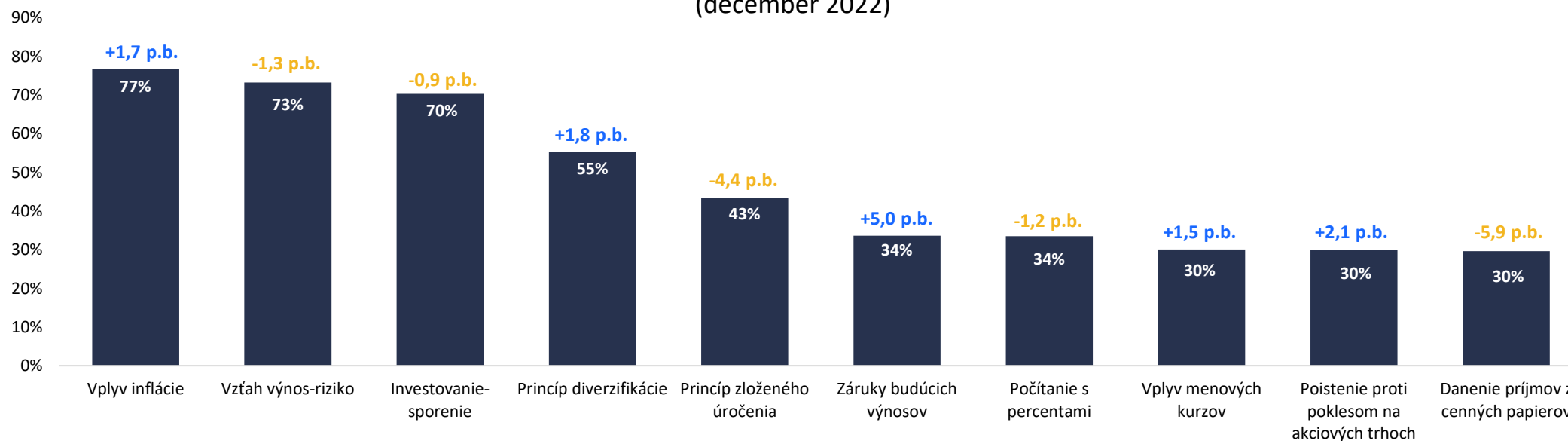

- **Veľké rozdiely medzi mužmi a ženami pretrvávajú.** Za nepríliš skúsených či vôbec neznalých investorov sa považujú viac ako dve tretiny žien.
- **Sebavedomie mužov v investovaní klesá.** V porovnaní s posledným meraním sa za veľmi skúsených alebo relatívne skúsených a znalých investorov považuje menej mužov.

Zistené výsledky – individuálne

Detailnejšie otázky ohľadom investovania robia ľuďom naďalej problémy

Percento správnych odpovedí v jednotlivých otázkach
(december 2022)

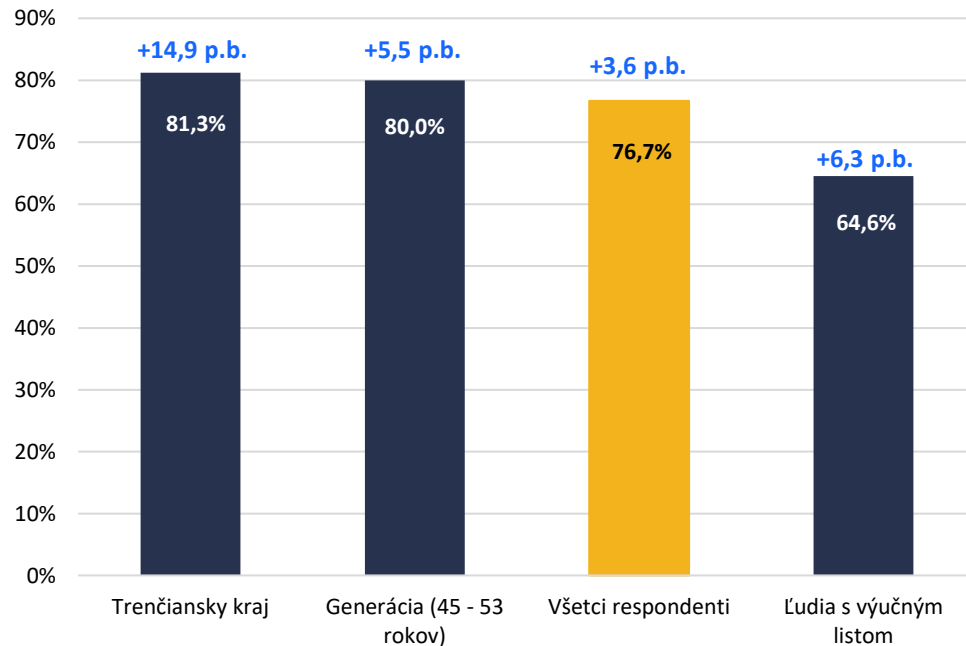

Zmena oproti poslednému meraniu (november 2021)

- Zhruba ¾ Slovákov chápe správne pojem inflácia, rozdiel medzi sporením a investovaním a tiež, že k väčším výnosom sa viaže aj vyššie riziko.
- Až v polovici otázok dopadli výsledky oproti poslednému meraniu horšie. Je to paradox, pretože investovanie a inflácia sú dnes veľkou témou.
- **Detailnejšie otázky ohľadom investovania však robia ľuďom problémy:** Na Slovensku ľudia zhodnocujú prostriedky najmä na sporiacich účtoch, dlhodobé investovanie preferuje iba menšina → tomu zodpovedajú nedostatočné vedomosti v oblastiach ako záruka budúcich výnosov alebo poistenie proti prípadným poklesom na trhu.

Význam inflácie chápu lepšie už aj mladí a ľudia s nižším vzdelaním

Vplyv inflácie: percento správnych odpovedí
(december 2022)

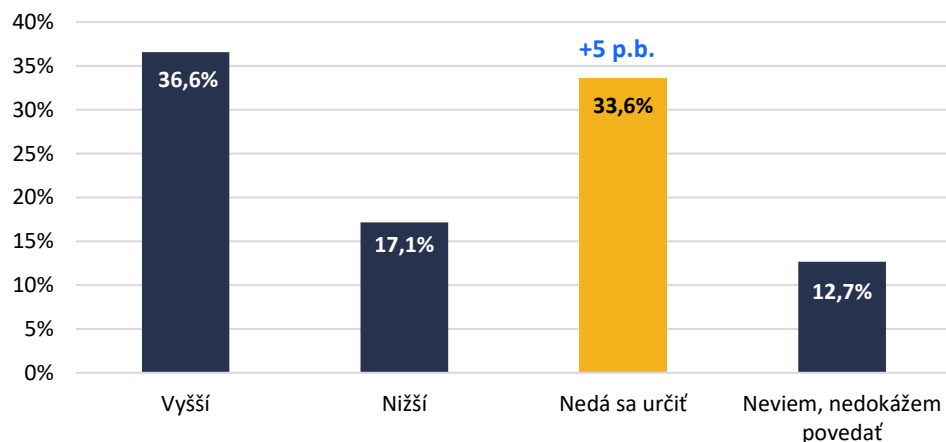

Zmena oproti poslednému meraniu (november 2021)

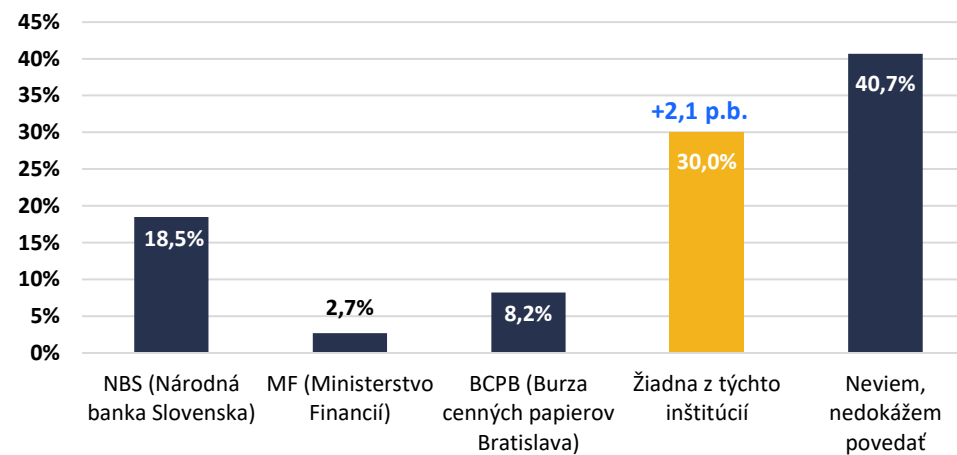
- Ľudia sa v chápaní inflácie opäť zlepšili, nárast cien totiž všetci v poslednom roku značne pocítili: **8 z 10 ľudí spomína výrazný nárast cien ako riziko ovplyvňujúce ich osobné financie.**
- **Najväčší posun urobili ľudia z Trenčianskeho kraja, ale aj generácia vo veku 45 – 53 rokov a ľudia s nižším vzdelaním.**
- V prípade respondentov s nižším vzdelaním tak možno konštatovať, že infláciu musia dnes riešiť aj ľudia, ktorí ju v minulosti riešiť až tak nemuseli.

Ľudia na Slovensku stále málo investujú, len tretina správne chápe riziko, ktoré je s investovaním spojené

Máte k dispozícii nasledujúce informácie o historickej výkonnosti dôchodkového fondu. 2019: 2 %, 2018: 4 %, 2021: 6 %. Na základe týchto informácií sa dá povedať, že výnos v roku 2022 bude oproti roku 2021:

Dokázali by ste povedať, ktorá z nasledujúcich organizácií zaručuje poistenie proti poklesu na akciovom trhu?

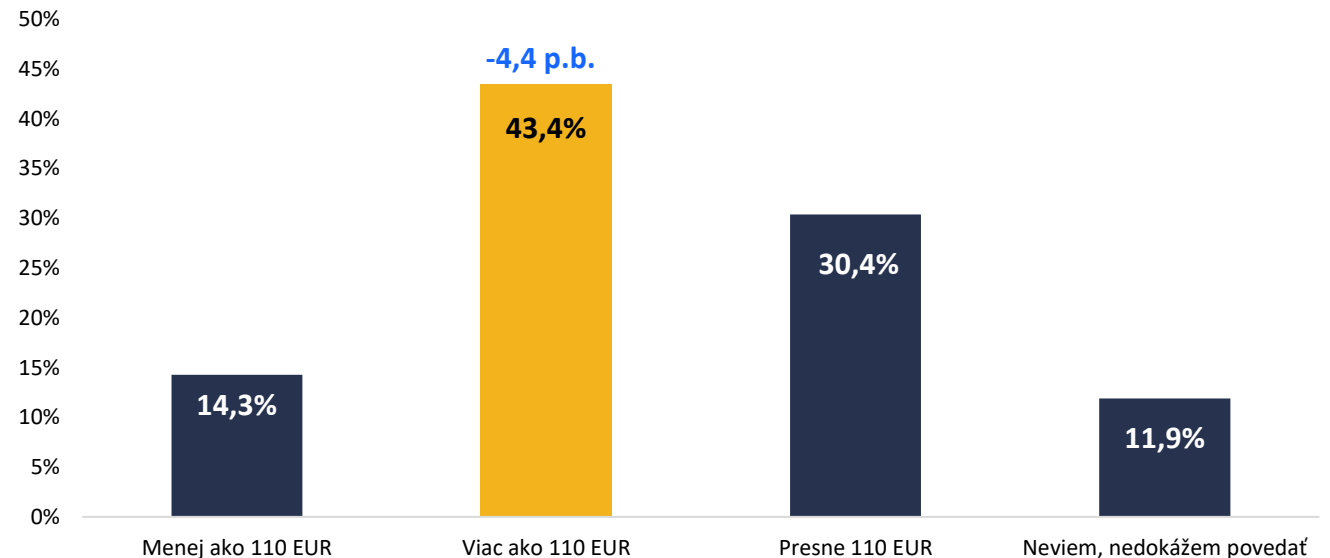
Zmena oproti poslednému meraniu (november 2021)

- Napriek inflácii a potrebe peniaze efektívne zhodnocovať stále málo ľudí využíva investičné produkty, s tým súvisia nízke vedomosti s nimi spojené.
- Iba 3 z 10 Slovákov sú si vedomí toho, že minulé výnosy nie sú relevantné pre určenie výnosov budúcich a že proti poklesom na akciových trhoch sa nemožno poistiť. V oboch prípadoch si ale Slováci polepšili.
- Muži majú v týchto témach pred ženami výrazný náskok, pravdepodobne je to dané ich väčším záujmom o tému akciových trhov.
- Najmladšia generácia odpovedala na tému záruk budúcich výnosov najhoršie (iba 23 % správne), naopak najstaršia odpovedala najlepšie (38 %).

Koncept zloženého úročenia chápe menej ako polovica Slovákov

- Iba 43 % respondentov si dokáže na jednoduchom príklade dopočítať úroky na sporiacom účte. O 4,4 p.b. menej ako v minulom roku.
- Nepochopenie konceptu zloženého úročenia môže byť jedným z dôvodov, prečo Slováci investujú len málo.
- Podstatne lepšie si v tejto otázke počínajú muži (50,8 %) než ženy (34,5 %).
- Zaujímavosťou je, že zloženému úročению rozumie najlepšie mladá veková skupina (18 – 26 rokov).

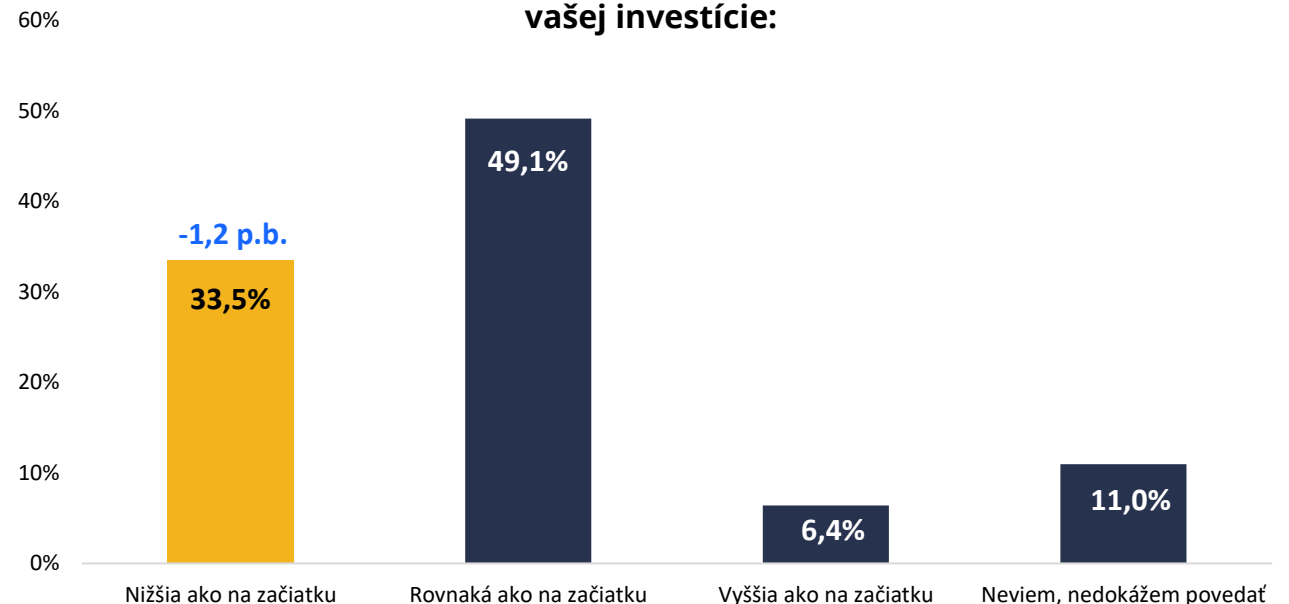
Na sporiacom účte s garantovaným 2% ročným výnosom uložíte na začiatok jednorazovo vklad 100 EUR. Pokiaľ nebudete peniaze vkladať ani vyberať a zanedbáte vplyv daní, po 5 rokoch budete mať:

Poklesy a rasty hodnoty: počítanie s percentami robí väčšine Slovákom problémy

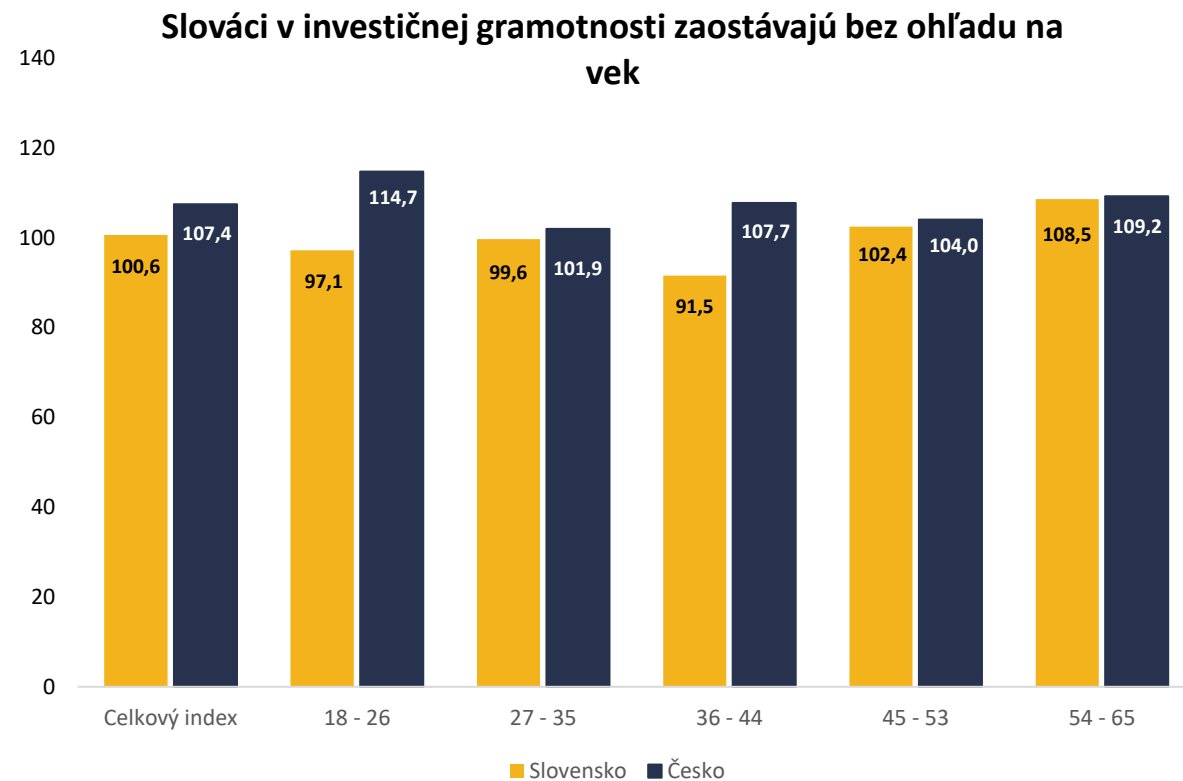
- **Správne odpovedala len tretina dopytovaných**, čo je mierne horší výsledok ako pred rokom.
- Ukazuje sa tak, že väčšina Slovákov nechápe pohyby na finančných trhoch, čo potvrdzuje, že **väčšina Slovákov nemá skúsenosti s investovaním**.
- Lepšie sa v tejto oblasti darilo mužom (41,8 %) ako ženám (23,5 %).
- Zaujímavosťou je, že **najviac si medziročne polepšila skupina s nízkym vzdelaním** (základné vzdelanie o 9,2 p.b. a výučné o 2,6 p.b.) a naopak ľudia s vyšším vzdelaním si pohoršili.

Predstavte si, že ste investovali 100 EUR na akciovom trhu. V prvom roku poklesla hodnota investície o 30 % a v nasledujúcom roku o 30 % vzrástla. Vo výsledku je hodnota vašej investície:

Slováci sú na tom v porovnaní investičnej gramotnosti horšie ako Česko

- **Slovensko** v porovnaní investičnej gramotnosti za **Českom významne zaostáva** a navyše sa priepasť aj prehľbuje. **Česi sa medziročne zlepšili o 5,5 % a Slováci iba o 0,6 %.**
- **Staršie generácie**, ktoré vyrastali spolu v jednom štáte (45 – 65 rokov) majú **výsledky vyrovnané.**
- Najpriepastnejší rozdiel je u **mladej generácie** (18 – 26 rokov) a **strednej generácie** (36 – 44 rokov) to až 17,6 b., resp. 16,2 b.

Slováci často nerozumejú vplyvu menových kurzov, Česi sa častejšie mylne spoliehajú na minulé výnosy

- Slováci zaznamenali lepšie výsledky iba v 3 z celkovo 10 otázok.
- Slováci najviac strácajú kvôli zlému pochopeniu vplyvu menových kurzov. To môže byť dané tým, že Česi stále využívajú svoju menu a sú tak pri cestách do zahraničia častejšie vystavení stretnutiu s inou menou.
- Česi naopak častejšie nechápu princíp zloženého úročenia a že minulé výnosy nie sú zárukou výnosov budúcich, čiže základné pravidlá investovania.

Percento správnych odpovedí v jednotlivých otázkach, SK vs. CZ

